

Namestnica:
12. Viktorija Trošt, učiteljica pri Sv. Antonu v Slov. Goricih.
XVII. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico.
54. Šimon Vodenik, nadučitelj v Sv. Jurju ob Pesnici;
55. Martin Vodenik, nadučitelj v Spod. Sv. Kungoti.
Namestnica:
13. gospodična Frančiška Puc, učiteljica v Sv. Jurju ob Pesnici.
XVIII. Postojnsko učiteljsko društvo:
56. gospodična Marica Dovgan, učiteljica v Zagorju;
57. gospodična Tinka Smrdur, učiteljica v Senožečah;
58. Ferdo Juvánc, šolski vodja v Postojni;
59. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi;
60. Albin Stritar, učitelj v Postojni;
61. Slavoj Dimnik, učitelj v Postojni.
Podpisano vodstvo prosi vsa ona Zavezina društva, ki še niso vrnila društvenih izkazov in še niso prijavila delegatov, da to store čimprej.

Vodstvo Zaveze
Luka Jelenc,
predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za svetlenarski okraj je po dolgem molku zopet zborovalo dne 6. t. m. pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Že od meseca marca ni bilo nobenega zborovanja in upati je bilo, da se sedaj gotovo sudejo polnoštevilno. Tudi vreme in pot sta bila prav vabljiva. Pa kdor tako misli, ta se gotovo moti. Bilo nas je toliko, da smo bili jedva sklepčni. Pri nas je že to stara navada. Mlačneži prihajajo itak le o posebni priložnosti pogledat, je li še živimo, nekaterim pa je vsako drugo opravilo važnejše od stanovskega zborovanja. Glede slednjih predlagam, naj se že začetkom leta določijo dnevi zborovanj, rečimo vsak prvi četrtek vsakega drugega meseca in v slučaju slabega vremena teden pozneje.

Pri današnjem zborovanju se je sprejelo več važnejših sklepov:

1. Tov. Kranje referira o uvedbi dopoldanskega pouka ter se izreče proti takšni uvedbi, ker se pri tem poučevanju premalo vadijo ročnosti, ki se najboljše izvršujejo v popoldanskih urah. Tudi tov. Bleuk je proti uvedbi nerazdeljenega časa poučevanja. Vname se daljša debata, a poročevalčevo mnenje ne prodre.
2. Društvo se enoglasno izreče proti tajni kvalifikaciji. Navede se več zgledov, kako so prišli kmetje do kvalifikacijske tabele, ki se pred učitelji tako skrivnostno prikriva. V neki tabeli so stale črno na belem osebnosti, kakor: pretepa ženo, prihaja pozno domov, rad pije, greši proti zakonski zvestobi itd.
3. Društvo enoglasno sklene, ponavljajoč svoj sklep iz l. 1904., da se čim prej uvedejo v naše šole na novo predelane prof. Luk. Lavterjeve računice.
4. Druga učiteljska društva se prosijo, da store enak sklep in vpošljejo tozadavne predloge uradnim konferencam.
5. Društvo pristopi k Zvezi narodnih društev za Štajersko v Celju.
6. Za Legov in za Strmškov spomenik se daruje iz društvene blagajnice po 10. K.
7. Društvo se izreče za 35 letno službovanje, za vštete provizoričnih 2 let, kakor tudi za to, da se šteje jubilejsko leto za dve leti, da ne bomo učitelji pri vsaki dobroti zapostavljeni.
8. Predlog, da se pristopi k „Unfallversicherung“ se z večino glasov sprejme. V ta namen plačuje vsak društveni poleg navadne društvenine po 45 h zavarovalnine. Zavarovaneec je zavezan izpolnjevati svoje dolžnosti 10 let. Zavarovanje je veljavno za člana in njega obitelj.

8. „Zavezina“ delegata sta: From Vekoslav in Bezika; namestnica: Trošt Viktorija.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je zborovalo dne 6. vel. srpana zborovanje je posetil tov. B. Pestevšek iz Laškega, ki je bil v prejšnji dobi zapisnikar tuk. učit. društva. V važnem nagovoru se predsednik tov. A. Požegar spominja smrti vrlega sina g. ravnateljstva Nerata, Mirko Nerata — sodnega pristava v Litiji — ki je bil iskren prijatelj učiteljsstva in navdušen branitelj našega stanu. Bodi mu zemljica lahka!

Istotako se spominja tudi našega nepozabnega nadzornika, profesorja gospoda dr. Bezjaka — ki je bil prilično pomaknjen v 7. činovni red; i učiteljsko društvo čestita na po višanju!

Nato se pretrese dnevi red, ki je bogat in obširen. Dopolni „Zveze“, ki vabi k prispevanju za nagrobni spomenik Jana Lega, prijatelja Slovencev, se sprejme enoglasno in voli 10 K. Resolucija „Lehrerbunda“ glede pomaknenja učiteljsstva od 11.—8. činovnega reda se na noben način ne umakne in tudi ne pristavijo nikakršne pritikline. Zahteva mora biti enostavna, da se učiteljsstvu ne bo več predbacivalo: „Sami ne vedo, kaj hočejo“, ali: „Vsak misli in tirja drugače“.

Od 100 K pokroviteljine za „Učit. tiskarno“ se je nabralo okoli 50 K; tretja nabiralna pola še kje tiči; bo li treba izsedbo detektiva? Vabilo k pristopu: „Narodne zalozbe“ se vzame na znanje in učiteljsstvo bo po svojih močeh podpiralo to prepotrebno narodno podjetje.

Tovariš Zinauer poroča o vzajemnem zavarovanju proti telesnim poškodbam itd. ter pojasni važnost takega zavarovanja in predlaga, da učit. društvo pristopi od novega leta kot član te družbe. Sprejme se enoglasno. Glej dopis in konkretna „Hafverpflichtung“. Član tega zav. društva le postane tisti učitelj, oziroma učiteljica, ki je v organizaciji učit. društva, drugi pod nobenim pogojem. Ergo! Idi in tudi tako stori: Postani član svojega učit. društva.

Delegatom za skupščino „Zaveze“ v Gorici se volijo Martin Vodenik, naduč. pri Sp. Kungoti pri Mariboru, Šimon Vodenik, naduč. v Št. Jurju ob Pesnici in gospica Fr. Puc, učiteljica istotam, namestnikom. Društveni izkaz se vpošlje „Zavezini“ z nakazom 50 K. Učit. društvo pristopi k „Zvezi narodnih društev“, le ne ve koliko je treba prispevati za pristop v zlatu ali bankovcih av. velj.

Pri navetih se je bila nudila prilika govoriti o podpori in članarini štaj. učit. za „Učit. konvikt“ v Ljubljani. Idealne namen je, sprejemati učit. sinove za nadaljne študije v učit. dom. Ali nikjer še ni povedano, kako se bodo in pod katerimi okoliščinami je sprejem zagotovljen, če se pa vsaka prošnja glede sprejema v srednje šole v Ljubljani odbija, češ, imamo jih dovolj. Zaraditega nima štaj. učiteljsstvo nobenega dobitka.* Naj nam vodstvo „Zaveze“ v stan. listu blagohotno pojasni in stavi konkretna v dogovoru z ravnateljstvi sred. šol v Ljubljani.

Sklepa se: „Vsi na krov!“ M.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 1. t. m., ker je bil tov. predsednik zaradi boleznih zadržan, je vodil zborovanje njegov namestnik. Ta pozdravi navzoče in konstatuje sklepčnost. Razgovarja se o različnih dopisih, ki so došli po zadnjem zborovanju na društveno vodstvo. Ko se je prečital dopis „Zveze narodnih društev“, je tovariš podpredsednik v daljšem govoru razložil načrt delovanja te organizacije in vzpodbujal, da bi stvar podpirali po možnosti. — Delegatom za skupščino „Zaveze“ v Gorici so izvoljeni tovariši Anton Klajnsček, Anton Pesek in Ivan Strelec.

Tov. Kavkler se naprosi, da bi na prihodnjem zborovanju, ki se določi na 1. oktober, referiral v vzornem šolskem redu, urnikih

* Če niste za, vsaj ne nasprotujte!
Uredn.

in o sestavi imenika normalij. Da se zadnji sestavi po okusu višjih oblasti, se soglasno sklene, da društvo povabi k razgovoru o imenovanem imeniku našega g. okr. šol. nadzornika

Društvenemu vodstvu se naroči, da izreče v imenu društva tov. ravnatelju in uredniku M. Neratu sožalje ob izgubi blagega sina Miroslava, bivšega sodnega pristava v Litiji.

Govorilo se je tudi o narodnih pregreških tov. Lukežiča v Cirkovcah. Društvo mu zaradi tega izreka svoje pomilovanje in obžalovanje; kot članu vrtnega odseka mu izreka nezaupnico ter ga pozivlje, da odloži častno mesto, ki ga zavzema v imenovanem odseku.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 3. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v Gorici v dvorani goriške „Čitalnice“ po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
 2. Razgovor o „Zavezinem“ zborovanju v Gorici.
 3. Predlogi.
 4. Pevska vaja.
- Gg. pevci in gospice pevke naj se gotovo udeležijo zadnje pevske vaje za „Zavezini“ koncert.
- K polnoštevilni udeležbi vabi za odbor
Ign. Križman,
t. č. predsednik.

Srednješolski vestnik.

**** Italijanska gimnazija v Pulju.**
Italijanski listi poročajo, da je istrski deželni odbor dovolil za prihodnji dve leti 10.000 K podpore iz deželnih sredstev v svrhu, da se ustanovi že letos septembra prvi razred italijanske gimnazije v Pulju. Italijani imajo že državno gimnazijo v Kopru, deželno realno gimnazijo v Pazinu, Trst z italijansko mestno gimnazijo tudi ni daleč, sedaj bo pa dežela še vzdrževala italijansko gimnazijo v Pulju, ista dežela, ki za 20 tisoč hrvaških in slovenskih otrok nima najpotrebnejših ljudskih šol. — Vidi se, da se Lahom silno mudi, da spravijo še pred deželnozoborskimi volitvami pod streho, kar se da. — Zaeno so znova pokazali svojo lisičjo naravo, kakaj pri prvi priložnosti so pogazili dano besedo Hrvatom, katerim so pri konferenci za sporazum objubili, da bodo v enaki meri podpirali šolstvo obeh narodov, Italijanov in Slovanov.

**** Vojaška realka v Dubrovniku.**
„Veletit“ poroča, da se ima v Dubrovniku ustanoviti realka, ki bi, samo da se uvede na nji nemški jezik, imela vojaški značaj.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v 8. let. številki to-le vsebino: 1. Janko Grad: Kako praznuj ljudska šola dostojno 60 letnico vladanja prsvetlega cesarja Franca Jožefa I.? — 2. Avguštin Požegar: Telesni siločit in njegova higijena. — 3. Otilija Feigel: Prosto spisje. — 4. Janko Polák: Kako naj se goji uspešno ljubezen do domovine v ljudski šoli? — 5. K. S.: Šolski red. — 6. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Najtopleje priporočamo!

Šolska mladina o cesarjevem jubileju. Zložil Janko Leban, šolski voditelj na Bukovici nad Škofjo Loko. Posamezni komad po 10 h, 50 komadov 4 K, 100 komadov 6 K. — Ta slavnostna pesem je prikladna za deklaracijo pri jubilejskih slavnostih.

Službeni red in vadbeni predpisi za gasilna društva. Drugo skrajšano izdanje. Priradil po Albin O. Ahčinovem zvezni tajnik Franc Ks. Trošt. Ljubljana 1908. Založila kranjska deželna zveza gasilnih društev. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. — To knjižico, ki jo naj ima pač vsak naš ga-

silec, je sestavljal strokovnjak Trošt. S tem je tudi že rečen, da delo popolnoma odgovarja svojemu namenu. Tudi zunanja oprema je čedna in prikupna, tako da napravlja knjižica v celoti najlepši vtisk.

Kulturno delo.

— **Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda** je določena na dan 13. septembra t. l. v Ptuj. Pozivljemo vse podružnice, ki še tega doslej niso storile, da sklčejo nemudoma občne zbere, volijo odbor in imenujejo delegate, ki jih bodo zastopali na glavni skupščini. Ako kaka podružnica tega ne stori o pravem času, nima na glavni skupščini glasovalne pravice. Nahajajo se tudi podružnice, ki sicer vzorno delujejo in družbo gmetno podpirajo, ne morejo pa se odločiti, da bi imele občni zbor in volile odbor. Prosimo pa točnosti tudi s te strani, da moremo javnosti izkazati družbino stanje. Prosimo tudi, da se naznani vodstvu število podružničnih članov: pokroviteljev, ustanovnikov, letnikov in podpornikov. Čim večja jasnost in točnost iz podružnic, tem večja iz naše centrale. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 17. avgusta 1908. S e n e k o v i č, prvemestnik l. r.

— **Novo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda** so ustanovili za Domžale in okolico na Gorenjskem.

Politiški pregled.

*** Pomiloščenje povodom cesarjevoga jubileja.** Justični minister dr. Klein je prejel dne 17. t. m. sledeče cesarjevo lastno-ročno pismo: „Ljubi dr. Klein! V letu, ko mi spomin na nastop vlade pred 60 leti prinaša toliko dokazov ljubezni in vdanosti mojih narodov, se hočem spomniti tudi nesrečnikov, ki so se pregrešili proti državnim postavam ter zapadli kaznijuči pravičnosti. Spregledam tedaj vsem osebam, ki so bile pred razglasitvijo tega pomiloščenja pravomočno obsojene zaradi hudodelstva razžaljenja veličanstva ali zaradi razžaljenja članov cesarske rodovine, še ne prestano kazni ter odredim, da zaradi teh hudodelstev, ako so se zgodila pred določenim dnevom, se ne uvede kazensko postopanje ali pa se že uvedeno ustavi. Nadalje odpustim vse kazni, ki so se izrekle od kazenskih sodišč pred dnevom razglasitve tega pomiloščenja in ako kazni ne presegajo dveh tednov, oziroma 150 K, in ako te osebe dosedaj še niso bile kaznovane. Ako se kazen poleg zapora glasi tudi na denarno globo, se kazni opuste, ako zapor in izpremenitev globe v zaporno kazni ne znašata skupno več kot dva tedna. Nadalje spregledam vsem osebam, ki so bile pred dnevom razglasitve pomiloščenja pravomočno obsojene v zapor ali ječo ne več kot tri mesece, ako poprej še niso bile kaznovane, vse pravne posledice te obsodbe, kakor nezmožnost doseči zaradi obsodbe gotove pravice, službe, kakor tudi izguba volilne pravice v javnih zastopih.“ — Nadalje navaja akt po imenih 562 oseb, ki se jim opusti kazni, in 190 oseb, ki se jim spregleda globa.

*** Program nove turške vlade.** Turško časopisje je priobčilo program nove vlade. Program pravi, da so se morale vse naredbe in instrukcije, ki imajo sicer veljavo zakonov, a nasprotujejo duhu ustave, proglasiti za neveljavne. Da se izboljša državno finančno stanje, se namerava število uradnikov zmanjšati, a neprimerno visoke plače reducirati. Najeti pa bo treba tudi manjša posojila. Nova vlada misli na pomnožitev državnih dohodkov, ne da bi se uvedli novi davki. Predvsem je treba reformati sedanje davke, izboljšati sistem pobiranja davkov, obnoviti trgovinske pogodbe ter poskati sredstev za gospodarsko povzdigo države

*** Deželni glavar goriški.** Cesar je imenoval za deželnega glavarja goriškega dr.

več v sv. pismu. Mi doktorji sv. pisma jih prav dobro poznamo, na pr.:

„Zob za zob Natresel mu boš žrjavice na teme“, Ljubi . . . samega sebe“ itd.“

„Naj ne zamerijo, preučeni gospod doktor sv. pisma, jaz moram njim izreči svoje najponižnejše občudovanje in priznanje, da so tako temeljito se naučili sv. pisma in da tako lepo po njem ravnaajo!“

„Jaz vem, da to učiteljsstvu ni všeč; kajne, Pavliha?!“

„Naj ne zamerijo, gospod doktor sv. pisma, meni je vse všeč, samo da jaz ne pridem pod nož njihovega maščevanja. Kar se pa tiče drugih učiteljev, pa vem, da ni nikomur prav — tudi Slomškarjem ne — ker si vsak lahko misli: Kakor se ravna z drugim učiteljsvom, tako se lahko godi prej ali slej tudi nam!“

„Slomškarjem se dosedaj ni ničesar bati; premalo jih je še; škoda, da jih ni več, potem se bi že dalo tega ali onega malo potipati; sedaj moramo le gledati, da jih pridobimo več zase.“

„Naj ne zamerijo, gospod doktor sv.

pisma, tu je treba pa le malo poropotati in parkrat udariti po grmu in vsi z a j e i bodo zbežali v njihov tabor!“

„Zajci, zajci! — Zajcev imamo dovolj, toda mi bi radi nekaj m o ž; če bi te pridobili, potem pridobimo vse — a ravno m o ž ni in ni! Mislim sem, da pojde hitreje, pa ne gre!“

Lampe se je zamislil; globoka guba se mu je napravila sredi čela. Nekaj časa molči, potem pa pravi:

„Pavliha, ti prideš večkrat med učiteljsstvo, povej mi no, kaj pa govorijo kaj o meni?“

„Naj ne zamerijo, gospod doktor sv. pisma, tega se pa ne upam povedati: oni bi me gotovo ven vrgli, če bi jim vse to povedal, kar bi jim šlo, zato pa rajši molčim!“

„Če že vsega nočeš povedati, pa vsaj nekaj, saj drugo si lahko sam mislim!“

„Naj ne zamerijo, gospod doktor sv. pisma, samo nekaj malega jim bom povedal, kar sem nedavno slišal. Pri Seidlu so praznovali v salonu učitelji 25 letnico. Jaz sem bil pa na vrtu, sedel sem ravno za drevsom tako,

da me ni nihče videl. Takrat je vстал v salonu neki učitelj in je govoril: Tovariši! Prišel je sedaj čas izkušnje za kranjsko učiteljsstvo. Lampe in Šustersič sta dospela do zaželenega smotra, dobila sta v roko moč čez nas učitelje in to moč uporablja posebno Lampe — z vso grozovitostjo! Ta dva „krščanska“ moža disciplinirata učiteljsstvo prav nekrščansko, in z vidnim veseljem poroča Lampe o vsakem svojem činu v „Slovenecu“, s katerim je oškodoval ali pa uničil učitelja! Kakor volk, ki pride med ovce, ne podavi le toliko, kolikor bi potreboval za svojo volčjo lakoto, tako hoče uničiti tudi Lampe vse, kar se v političnem mišljenju ne ujema z njim. Toda, tovariši, svet je pozorišče, ki na njem prihajajo in odhajajo ljudje. Prešel bo Lampe, prešel Šustersič, učiteljsstvo bo pa stalo, stalo še trdnejše, kakor stoji danes. Ne vem, koliko žrtev bosta zahtevala ta dva zmaja za svoj „krščanski“ želožec, a to vem, da vsaka stvar le in čas trpi. Zgodovina pozna mnogo teroristov, preganjalcev in tiranov, pa ti so šli — preganjenci in zatiranci so ostali! Naj izvršujeta Šustersič in

Lampe svojo „krščansko misijo“ učiteljsstvo bo stalo in ostalo kakor sedaj in ko bodo kosti Lampetovega in Šustersičevega rojstva že davno trohnele, da jih niti numerirati ne bo mogoče več, bo učiteljsstvo še pljuvalo na grob svojih „krščanskih zatiralecev!“

Lampe je stal pred mano! Nek čuden ogenj mu je odseval iz oči. Velik se mi je zdel, velik; tak nekako je moral biti Nero, ko je gledal človeške bakle in morda je tudi Lampe videl v svojem duhu tudi bakle, narejene iz trupel učiteljev in učiteljic!

Nastala je dolga pavza.

Naposled se vendar ojunaim in rečem: „Naj ne zamerijo, gospod doktor sv. pisma, kako je z mojo službo?“

„Nič ne vem, bom že videl! — Le pojdi zdaj, Pavliha!“

In sedaj zopet jaz nič ne vem, tudi ne vem, če bom kaj videl. Če bom pa kaj vedel in videl bom pa Vam zopet poročal.

Zdravstvujte!

Vaš

Pavliha.